

Največji slovenski dnevnik
v Zgodovinskih dnevnikih
Velja za vsa leta \$1.00
Za pol leta \$2.50

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States
Issued Every Day Except Sundays
and Legal Holidays
75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: 4687 CORTLANDT

NO. 270. — ŠTEV. 270.

NEW YORK, MONDAY, NOVEMBER 17, 1919. — PONDELJEK, 17. NOVEMBRA, 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII

D'ANNUNZIO OB DALMATINSKI OBALI

IZMUZNIL SE JE (SEVEDA Z VEDNOSTJO ITALJANSKE VLADE) IZ REKE S SVOJIMI "NEPREMAGLJIVIMI" ČETAMI TER ZAVZEL ZADER. — MIROVNA KONFERENCA VIDI V TEM POSKUS, UPLIVATI NA LAŠKE VOLITVE.

Trst, Jugoslavija 15. novembra. — Gabriele D'Annunzio, ki je zapustil Reko v četrtek ponoči ter se podal na nočno ekspedicijsko, je pristal v Zadru ob dalmatinski obali ter je bil deležen navdušenega sprejema.

D'Annunzio je prišel v Zader, kjer so Italijani že dolgo pričakovali njegovega prihoda. Z Reke je odplul zgodaj zjutraj, ko je bilo še temno. Torpedni čoln "Nullo" je sledil ostalim bojnim ladjam njegovega brodograditelja. Na krovu teh ladij je bilo šeststo mož, med njimi artileri (zavratni morilci), grenadirji in ves njegov štab.

D'Annunzio bo najbrže obiskal tudi druga dalmatinska pristanišča. Predno je odpotoval z Reke je brzojavil tržaški borzi naslednje:

— Poveljnik Rizzo poveljuje sedaj Reki (Rizzo je bil oni klavirni junak, ki je potopil avstrijski drednot "Viribus Unitis" potem, ko je bilo že sklenjeno premirje).

Pariz, Francija, 15. novembra. (Poroča E. L. James). — Admiral Andrews je sporočil ameriški mirovni delegaciji, da je zapustil D'Annunzio Reko na torpednem čolnu "Niela" obnem s pomočjo no ladj, na kateri so se nahajali laški vojaki ter odšel proti dalmatinski obali. Domnevajo, da se nahaja D'Annunzio na poti proti Zadru ali Splitu, katero mesto drže sedaj jugoslovanske čete. Teh mest se hoče polastiti na predvečer volitev za laški državni zbor.

Pravi, da se nahajajo ameriške bojne ladje ob tozadevnih delih dalmatinske obale in da imajo njih poveljniki povelja izkreati vojaštvo ter ohraniti red, če bi nastala taka potreba. Povelja, ki so jih dobili komandanti ameriških bojnih ladij, poudarjajo nadalje izrečno, da ne smejo Amerikanci stopiti ne na eno in ne na drugo stran. Če se bodo čete izkreatle v Splitu, je več kot gotovo, da jim bodo Jugoslavlani nasprotovali in s tem bo gotovo prišlo do intervencije Amerikancev.

V zvezi s tem moramo omeniti, da so pred par tedni skušale tolpe pristašev D'Annunzia polastiti se Trogirja v bližini Splita. Takrat so se izkreatle ameriške mornariške čete ter pognale Italjane iz Trogirja.

V krogih mirovne konference prevladuje naziranje, da bo oslabljeno stališče D'Annunzia v oči italjanskega naroda v slučaju, da bi skušal vzporediti zavzetje Zadra ali Splita. V zvezi s tem pa je treba omeniti, da je bila mirovna konferenca istega mnenja, ko je šel D'Annunzio na Reko.

Snežni vihar, ki je divjal nad Francijo, je najbrže zakasnil brezčasne brzojavne vesti, katere je sporočil admiral Andrews v Pariz.

Pariz, Francija, 15. novembra. — Izvanredno važnost pripisujejo konferenci krogi gibanjem D'Annunzia in to vsled dejstva, da se bodo vršile v nedeljo volitve, tekom katerih bo Reka glavni predmet. Splošno domnevajo, da skuša D'Annunzio izvršiti prav posebno operacijo, da ojači s tem stranko, ki se zavzema za Reko, katere stranka je izgubila v zadnjem času v Italiji dosti svoje prejšnje opore.

Washington, D. C., 16. novembra. — Gabriel D'Annunzio je v spremstvu vsega svojega štaba ter tisoč dvesto mož odpotoval iz Reke ter se izkreatil v Zadru ob dalmatinski obali.

Ta novica je dospela danes v državni department iz Trsta. D'Annunzio je šel na krov rušice "Nullo" s svojim štabom in 600 artileri; 600 karabinerjev se je vkreatlo na parnik "Cortellazzo". Cela procesija je odpotovala v Zader, kjer se je izkreatla večeraj zjutraj.

Ljudje, ki so prišli iz Reke v Trst, so izjavili, da vlada na Reki veliko razburjenje vsled dejstva, ker hoče D'Annunzio s svojimi četami zavzeti vso dalmatinsko bal.

Prebivalstvo Zadra je baje z velikim navdušenjem sprejelo pesnika, in njegovo spremstvo. Poročilo o njegovem odpotovanju s Reke je hitro dospelo v Trst in takoj se je razširila vest, da se je podal prisposojeni pesnik in vojskovodja na novo podjetje. Splošno govore, da se Italijani v Trstu le v mali meri zavzemajo za njegovo podjetje in da nimajo do njega nobenih simpatij, kajti s tem so ogroženi trgovski interesi Trsta.

MIROVNA POGODBA

Danes se bo vršila važna konferenca med predsednikom Wilsonom in senatorjem Hitchcockom.

Washington, D. C., 16. nov. — Jutri bo predsednik Wilson povedal svoje mnenje o mirovni pogodbi. Posvetoval se bo s senatorjem Hitchcockom glede pogodbe in glede posebnega zasedanja kongresa.

Senator bo šel k predsedniku prej, predno bo senat sprejel zadnje rezervacije mirovne pogodbe. Tekom tega tedna bo mirovna pogodba bodisi sprejeta bodisi zavrnjena.

Nekemu časnikarskemu poročevalcu je rekel senator Hitchcock:

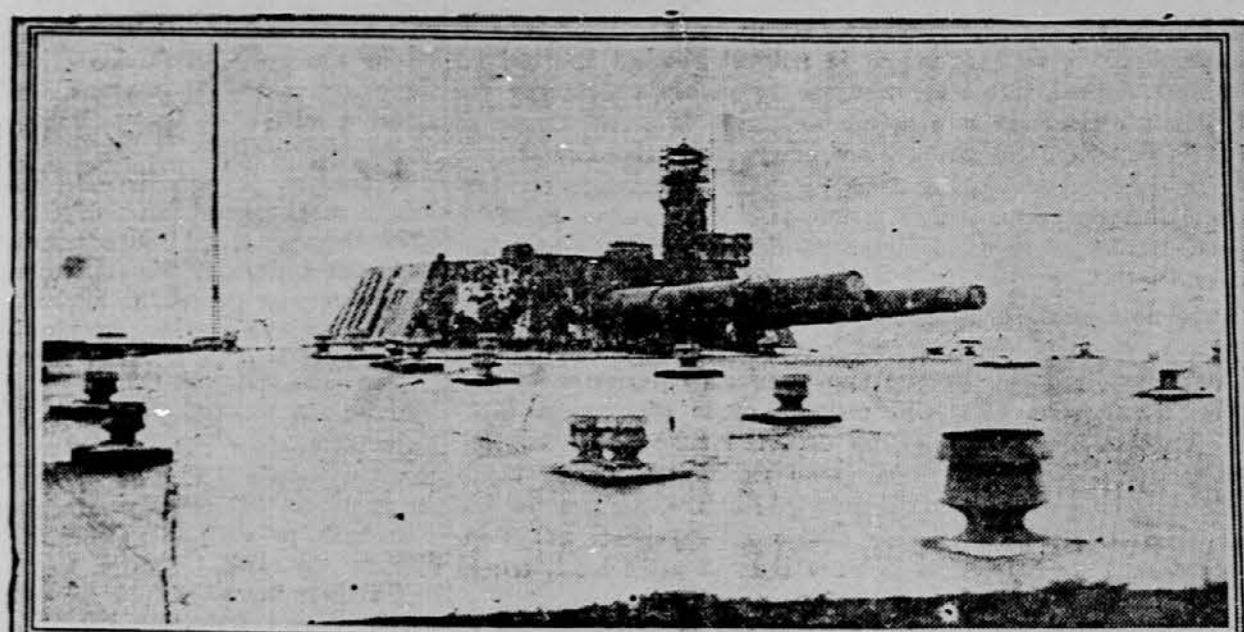
— Če pravi senator Lodge, da je pogodba mrtva, misli s tem, da je njegova resolucija popolnoma

oračena. Ko bo njegova resolucija poražena, bomo mi stavili drugo in sicer za odobrenje pogodbe. Če bi bil kompromis mogoč, bi se nahajali danes na čisto drugačnem stališču.

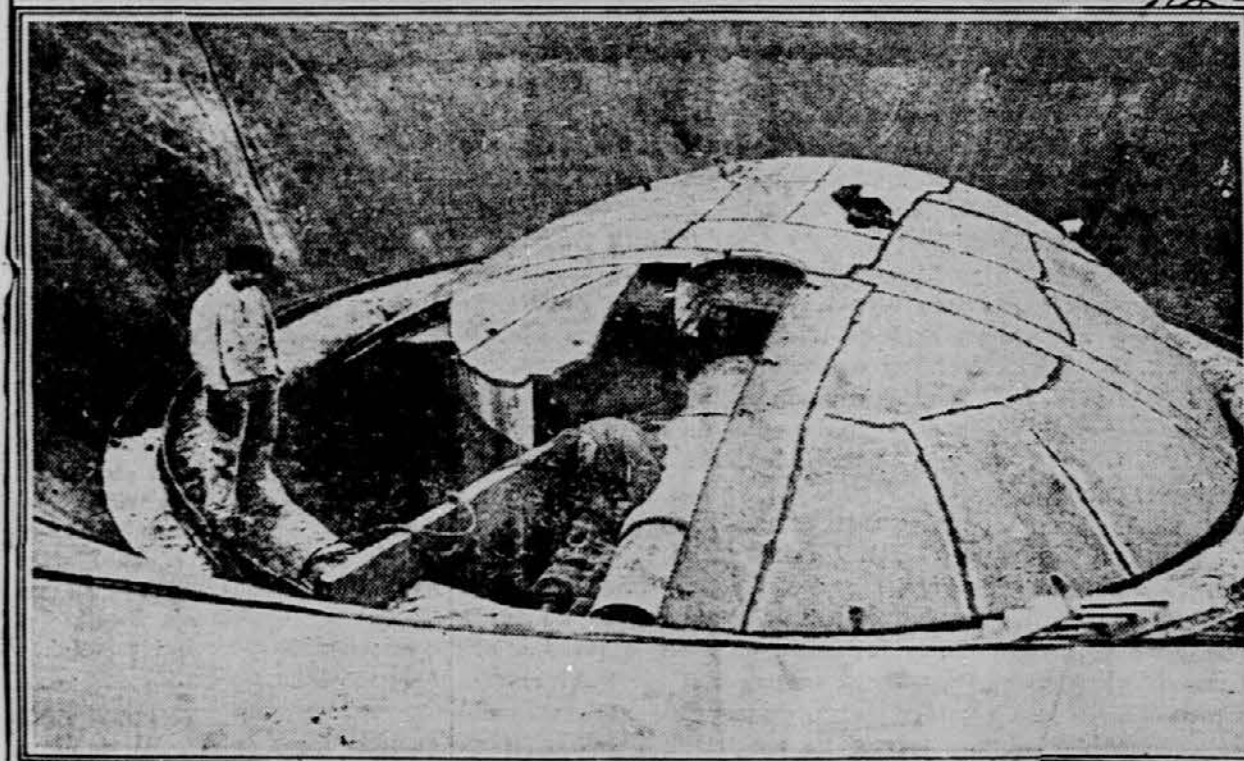
Če ne sprejmemo pogodbe, bomo morali vrniti Nemčiji vse ladje, ki smo jih vzeli, kar pomenja več kot pol milijona ton, dočim nam sedanja pogodba ščiti to lastnino.

Nadalje smo zaplenili za osemsto milijonov nemškega premoženja. Ako ne sprejmemo pogodbe, moramo to vrniti, če jo pa sprejmemo, lahko ugodimo s tem denarjem vsem zahtevam, ki jih stavijo naši državljani proti Nemčiji.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI JE POGODBA MRTVA, MISLI S TEM, DA JE NJEGOVA RESOLUCIJA POPOLNOMA

A 12-2 INCH THREAT to APPROACHING VESSELS

PARTLY DISMANTLED HOWITZER CUPOLA ON HELIGOLAND FROM LONDON SPHERE, 10 m. W. A. 16 N. Y. H.

Napolrazdejan oklopni stolp na Heligolandu. Zgornja slika nam kaže topove, s kakorimišimi je bil oborožen Heligoland.

KONEC REŠKE BLOKADE

Italija je razveljavila blokado Reke, in D'Annunzio je dobil pričakovane zaloge živil.

Kodanj, Dansko, 16. novembra. Soglasno s poročilom iz Ljubljane je italijanska vlada oficijelno razveljavila blokado Reke.

Reka, 16. nov. — Živila prihajajo sedaj na Reko redno po željeznici, ki vozi senkaj iz Trsta. Nanovo so bili ustanovljeni trgovski odnosi med Reko in zunanjim svetom.

Otvorjenje trgovine po morju, katero je pričakovali, je imelo za posledico, da se je zopet pričelo z delom v pristanišču ter v nekaterih industrijskih napravah, ki so bile brez dela tekom okupacije d'Annunzijeve.

Vpizorjeni so bili napor od strani d'Annunzijevega poveljstva, da se stabilizira denarna vrednost. Ves stari ogrski denar je bil odtegnjen iz prometa in denar, ki ne nosi reskega stempila, je neveljaven. Denar prihaja v mesto iz vseh delov Italije. Uporabljalo se ga je za plačevanje vojakov in za administracijo. Razdelili so ga tudi med nezaposlene.

S tem pomirijo nemir, ki ga je bilo opaziti med delavskimi krogi. Razveljavljanje blokade na kopnem in na morju bo zelo izboljšalo položaj. Na Reki je 6500 nezaposlenih in polovica teh se nahaja v prostovoljskih četah d'Annunzija, kjer dobivajo po 500 kron na mesec.

Opaziti je veliko razliko med temi prostovoljci ter vojaki, ki so dezerirali iz laške armade. Oni iz italjanske armade so mladi pustolovci, a oni, ki prihajajo iz vrste nezaposlenih, so zreli let, nosijo najnovejšo uniformo ter izgledajo vse prej kot vojaki.

Častniki dobivajo po 5000 kron mesečno. Vojaki in častniki nima-

NEMCIJA PRED NOVO VSTAJO

Ebertova vlada je tako slaba, da jo lahko strmoglavijo ali spartani ali pa monarhisti.

Washington, D. C., 16. nov. — Sedanje nemško vlado lahko strmoglavijo vsaki dan ali spartani ali pa monarhisti, — soglasno z ugotovitvi nekega moža, ki je v tomesnem stiku z razmerami v Nemčiji kot katerikoli drugi zavestniški diplomat. Dostavil pa je, da si nobena teh strank ne upa vzporediti prvi korak, ker se boji, da bo tekom naslednjih zmehnjav nastopila druga stranka ter vzela moč v roke. Dal pa je izrazil svojo mnenja, da se bo Nemčija v dohodnem času, v starih ali petih letih, zagotovo vrnila k svoji monarhični obliki vlade.

Lahkota, s katero je nemška vlada zatrla poskuse, da se napravi obletni nemške revolucije, je bila po mnenju tega moža povsem umetna, kajti vlada je vedela, da ne stoji za načrtom resnični voditelj nemškega boljševizma in da ne bo vzporeden noben resen poskus za strmoglavljenje vlade.

Nemčija je v strašnem stanju, — je rekel. — Le malo je ljudi, ki spoznavajo, kako popoln je bil polom moralne nemškega naroda. Ebertova vlada dosedaj se ni bila v stanu pridobiti si respekt naroda in milijoni Nemcev jo smatrajo le za mašilo. Najbrž bo prišla v zgodovino kot vlada, ki je sklenila najbolj sramotni mir, ki je bil kdaj vsiljen svetovnemu plemenu. Tem svojim nazorom dajem izraza s skoro nemškega stališča in vidika.

Nemčija nima nobenega namena uprizarati dolge mirovne pogodbe sklenjene v Versailles. Z velikim zadovoljstvom se ozira na podpor senata Združenih držav proti mirovni pogodbi in proti nje-

DENARNE POSILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki se sešeda po italjanski armadi. Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mo goče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir \$ 5.00
100 lir \$ 9.50
500 lir \$47.50
1000 lir \$94.00

Denar nam pošlajte je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft. TVRDKA FRANK SAKSER, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

PREMOGARSKA KONFERENCA

PREMOGARSKA KONFERENCA SE PRIPRAVLJA, DA UGLADI POT K DOGOVORU. — DELODAJALCI NASPROTUJEJO KONTRAKTU, KI BI OBSEGALO CELO DEŽELO IN VSLED TEGA SE BODO OMEJEVALA POGAJANJA NA CENTRALNO POLJE. — PREMOGARJI SO BAJE PRIPRAVLJENI SPREJETI KOPROMIS TER SE POGODITI Z DELODAJALCI.

Washington, D. C., 15. novembra. — Delodajalci in premogarji se bodo lotili v ponedeljek ob desetih zjutraj resničnega dela ter skušali uravnati razmere v premogovnikih mehkega premoga. Vsa znamenja kažejo, da je pričakovati hitre in uspešne rešitve.

Najbolj važni razvoji tekom današnjega dne so vsebovali dogovor, da se vrše neposredna pogajanja izključno glede centralnih tekmovalnih premogarskih okrajev, ki krijejo velika premogovna polja Illinois, Indiana, Ohio in zapadnega dela Penne.

Ta korak je izvanredne važnosti, ker vsebuje veliko možnost naglega dogovora. Do tega sklepa je prišla konferenca danes zjutraj, ki je bila dostopna splošnemu občinstvu.

John L. Lewis, poslušajoči predsednik U. M. W. je sprejel predlog tajnika Wilsona z ozirom na splošen dogovor, ki bi se tikel vseh premogovnih polja dežele, a delodajalci niso hoteli privoliti. Kakorhitro so se zedinili glede te zadeve, sta se obe stranki takoj lotili resničnega dela, da dovedejo do končne uravnave. Odbori za plačilno lestvico se bodo sestali ob treh popoldne v ponedeljek ter se pričeli pogajati glede nove plačilne lestvice.

Ob pričetku zelo važne popoldanske seje so predložili zastopniki United Mine Workers zahteve, ki so skoraj popolnoma soglasne s prvotnimi zahtevami za šesturni delavnik, petdnevni teden ter šestdeset odstotno povznanje plače. Te zahteve je označil večeraj delavski tajnik Wilson kot nemogoče in takoj nato je bilo rečeno, da ne bodo poverjeniki U. M. W. ustrajali pri teh svojih skrajnih prvotnih zahtevah.

Tomaž Brewster, ki je govoril za delodajalce, je rekel ob sklepu seje, da delodajalci ne morejo ugoditi zahtevi za 60-odstotno povznanje plače in da tej zatevi ne bodo ugodili. Dostavil je, da se bodo delodajalci iz centralnih okrajev posvetovali v nedeljo in da bodo v ponedeljek zjutraj predložili svoje protipredloge.

Kot stoji stvari sedaj — je rekel Brewster — bo v ponedeljek zjutraj odpravljena vsa navlaka. Nahajali se bomo tam, kjer smo bili, ko je bila sklicana ta konferenca ter bomo skušali uveljaviti dogovor, ki bo sprejemljiv za obe stranki.

Poslušajoči predsednik Lewis je rekel po popoldanski seji, da zahtevajo premogarji na vsak način izdatno povečanje plače ter tudi ureditev vprašanja delavnih ur. V nadaljnjem pa ni hotel ničesar govoriti o možnih razvojih konference.

Zelo vrjetno je, da bo prišlo v ponedeljek na dnevni red kot prvo vprašanje glede delavnega časa. Soglasno s sedanjim sistemom se pričinja za premogarje dan, ko pride slednji do premoga. V Angiji se pričinja za premogarja dan, ko pride premogar pred premogovnik ter stopi vanj.

V premogovnikih, kjer je veliko število delavcev pomenja to, pogosto celo uro razlike v delavnem času. Degovor glede tega vprašanja bo najbrže dosežen še tekom jutrišnje seje.

Zelo važen faktor v današnjem razvoju je dejstvo, da se premogarji v centralnih poljih dosedaj še niso vrnili na delo in da tega tudi ne nameravajo storiti. Vlada ni imela vsled tega prav nobenega uspeha, ker je prisilila voditelje, da so preklicali stavko ter se pokorili povelju sodišča.

Zato prevladuje splošno prepričanje, da se štrajkarji ne bodo vrnili na delo, dokler ne bo končana konferenca in sicer na dovoljen način zanje.

Po sklepu, da se omeji pogajanja na centralno premogarsko polje ter skuša doseči uravnavo sporov v drugih premogovnih okrajih pozneje, se je razšla konferenca ki se bo sestala zopet v ponedeljek ob desetih zjutraj. Delavski tajnik Wilson je moral vedno posredovati kadarkoli je prišlo do kakšnega spora ali razlike v mnenju med zastopniki delodajalcev in delavcev. Vse informacije, ki so prišle v Washington kažejo, da se premogarji izven centralnega polja in tudi v centralnem polju ne bodo vrnili na delo, kar kažejo izida washingtonske konference.

Jutranja seja je bila zelo mirna in to je pripisovati v glavnem razporeditvi tajnika, ki je večeraj izjavil, da so skrajne zahteve premogarjev nemogoče in da jim ni mogoče ugoditi. Premogarji niso mislili, da bo zavzel tajnik tako stališče in vsled tega ni bilo poplaren mož pri njih kot je bil še pred kratkim.

pogojem, kajti v tem vidi nepričljive To ni moj namen. Rečem pa pravilnost Amerike, da bi se udeležila politiki, ki bi stabilizirala vsled tega ni nič bolj kriv kot so sedaj obstoječe razmere v Evropi. Ostali Amerikanci ali pa številni S tem nočem reči, da senat nam menoma pospešuje opozicijo Nem-

dejavstva, kot sem jih obrazložil jaz.

Pazite na nove cene

Pošiljamo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvaško, v Slavonijo, Bosno in Hercegovino popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mo goče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

Sedaj pošiljemo v staro domovino, naprimer:

100 kron \$ 1.80
200 kron \$ 3.60
300 kron \$ 5.40
400 kron \$ 7.20
500 kron \$ 8.50
1,000 kron \$ 16.00
5,000 kron \$ 80.00
10,000 kron \$160.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi. — Denar nam je pošlajte je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

SLOVENSKO PUBLISHING COMPANY
Incorporated in the State of New York
FRANK SAKSER, President. LOUIS EKEDIE, Treasurer.

Place of business of the corporation and address of above officers:
38 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" ISHODI VSEK DAN IZVARNIŠI PODOBI IN PRAMIKOV.

Na leto leta 1919	Na leto leta 1920	Na leto leta 1921	Na leto leta 1922
Na leto leta 1923	Na leto leta 1924	Na leto leta 1925	Na leto leta 1926

GLAS NARODA
("Voice of the People")
Published every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$4.00.

Advertisements on agreement.
Diplom brez podpisa in osebni se ne pridobijo.
Denar naj se blagovito pošilja po Money Order.
Pri naročnikih kralja naročnikov prosimo, da se nam tudi pošljejo številne
naslov, da hitreje najdemo naslovce.

"GLAS NARODA"
38 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
Telephone 579 Cortlandt.

Kaj bo storila delavska konferenca

"Izenačenje delavskega standarda navzgor", to bo mogoče uspeh Mednarodne delavske konference, ki je zbrana sedaj v Washingtonu in od takega izenačenja morejo imeti Združene države dobiček in naj bodo ekonomski učinki v drugih deželah taki ali taki. — Tako izjavlja z veseljem čitaški "Daily News" Delavski standardi v Združenih državah so že sedaj visoki. Mi smo dežela "kratkih ur in visokih plač" in imamo vsled tega poseben interes pri vsakem gibanju, da se skrči ure ter poveča plače delavstva pri narodih, ki se naši trgovski tekmeči. Dosedaj smo uporabljali tarife ali uvozne carine, da se zavarujemo pred dolgo zaposlenim ter slabo plačanim inozemskim delom, a mednarodna delavska konferenca izjavlja, da namerava naspiti predlogo zaposleno ter preslabo plačano inozemsko delo pri koreniki. Nadalje čitamo:

— Mirovna pogodba določa posebno, da se nobene vlade ne bo niti vprašalo, "naj zmanjša protekcijo, katero daje prizadetim delavcem njena obstoječa zakonodaja". Posamezne točke, določene od mirovne pogodbe za razpravo na sedanjih delavski konferenci, se tičejo dolžine delavnega dne, preprečenja nezaposlenosti, dela žensk in otrok v industriji ter prepovedi uporabe begala fosforja pri izdelovanju užigalcev. Z ozirom na vse te točke je komaj mogoče, da bi se standarde, dosežene sedaj v Združenih državah, presegle potom katerekoli soglasnega sklepa dveh tretin narodov, ki pripadajo Ligi narodov.

— Če bo gotove dežele z nizkim standardom mogoče pregovoriti, da omeje svoje delavne ure, potem bodo imele Združene države od tega odločno dobiček, kajti oproščene bodo neke vrste mednarodnega tekovanja, katero so pričeli sedaj imenovati že grdo. Že dolgo so razmišljali o mednarodnem tekovanju v takih zadevah kot so izrabljanje patentov ter napadno označena blaga. Sedaj pa pričujemo razpravi o neprimernem tekovanju v zadevah hur in plače delavstva. Konec mednarodne delavske konference bo moral obstajati v poskusu, da se skuša reorganizirati ter odstraniti neprimerno tekovanje z ozirom na stroške dela.

Nikdo ne napoveduje, Mednarodni delavski konferenci vnaprej takih nevarnih eksperimentov kot so bili oni, ki so osmešili ter uničili našo lastno Industrijsko konferenco. Kot pravi "Evening Post" "se je Industrijska konferenca izjavila, ker se je lotila dela brez določenega programa in ker je vsled tega planila takoj v "osnovne" stvari, katere bi bilo mogoče preložiti, dokler bi se ne naučila poslovanja stroj in duh sprave". V zadevi Mednarodne delavske konference pa je bila ta nevarnost odpravljena že vnaprej. Program konference je bil določen v mirovni pogodbi, sklenjeni v Versailles in podrobno postopanje je bilo brez dvoma ugotovljeno tekom več mesecev trajajočega uvodnega dela, ki se je vršilo v Parizu in Londonu.

"Evening Post" ne more videti vsled tega "nikakega usodnega spopadka z oziroma neposredne brige konference, katere so v zadevah ur, nezaposlenosti ter dela žensk in otrok lahko označi kot poskus, da se zmanjša hazard dela.

— Otvoritev te konference, — pravi newarški "News", — znači najbolj napredni korak, ki je bil kdaj podvzet, da se ustanovi in razširi standarde za zavarovanje telesne in duševne dobrobiti delavcev vseh narodov.

— Ta konferenca je važna, — izjavlja Ernest Mahaim, eden izmed vladnih zastopnikov belgijske delegacije, — kajti vsi socialni odnosi so odvisni od ureditve delavskega vprašanja.

— Prepričan sem, — je rekel J. Ordegeest, delavski zastopnik delegacije iz Holandske, — da je ta konferenca v stanu ublažiti veliki revolucionarni nemir, ki vlada sedaj v dušah delavcev.

Ta zbor nekako dvesto delegatov in izvedencev v Pan-Amériškem poslopiju, ki prihajajo iz več kot tridesetih različnih dežel, opisuje Louis Levide v newyorškem "World" — "kot prvi konkretni pojav one mednarodne vlade, katero hočejo predsednik Wilson in zavezniški državniki ustanoviti." Dejanski je del zgradbe Lige narodov in vsakoletno zborovanje je izrečno določeno v mirovni pogodbi. Levine izjavlja nadalje:

— Mednarodna delavska konferenca je uradno zastopstvo. Sestala se je soglasno z določbami dogovora glede Lige narodov. Delegacija iz vsake dežele vključuje moške in ženske, ki uradno zastopajo svoje vlade. Pravila določajo, da ima lahko vsaka dežela po štiri delegate, kojih dva sta direktno imenovana od vlade. Ker si vlade moralno obvezane vsled sklopov konference, se je zdelo zaželeno dati jim številno prmoč pri postopanjih. Izmed ostalih dveh delegatov iz vsake dežele predstavlja en delodajalec, drugi pa delavec.

— Govoril sem z delegati delodajalcev in delavcev ter z državnimi uradniki iz različnih dežel. Očitno napačno vsi, da bo konferenca v stanu izenačiti delavske razmere po celim svetu, v kolikor je pač mogoče. To bo odpravilo bojazen pred neprimernim trgovskim tekovanjem med narodi. Delavci in delodajalci razpravljajo glede svojih industrijskih problemov z narodnega vidika. Vsi soglašajo v tem, da morajo storiti vse, kar je v njih moči, da vzdržijo svoje stališče na trgu njih lastnih dežel ter na inozemskih trgih. Spoznavajo pa, da tega ni mogoče in da se kaj takega ne sme zgoditi na stroške delavskega sloja. Edina pot iz te zagate je, da se odpravi nižje in nezaželenje oblike tekovanja potom dvignjenja dela v vseh deželah na višji standard. V sedanjem času posluje delo v zaostalih deželah kot eoklja delavcev v bolj napredovanih deželah. Ni le opaziti prevlekega izseljevanja cene-

nega in izkoriščanja dela v dežele višjih standardov. V številnih slučajih je tudi zapeziti neprimerno tekovanje med izdelovalci, kar ima za posledico ekonomsko in trgovsko razburjenost ali nataknenost med narodi, ki zopet pospešuje izbruh vojne. Vsled tega trdijo tudi vsi delegati, da je problem dela mednarodnega značaja.

— Praktični mednarodni značaj delavske zakonodaje pojasnjuje tudi omejeno vsebino programa te konference. Razpravne točke na tem prvem sestanku so uporaba osemurnega dneva ali osem inštrideseturnega tedna; določila proti nezaposlenosti; zaposlenje žensk v nezdružljivih poslih tekom noči ter pred porodom ter po porodu; delo otrok; razširjenje in poraba vseh dogovorov, sprejetih v Bernu leta 1906 glede prepovedi uporabe begala fosforja pri izdelovanju užigalcev.

Kot pripravo za to konferenco je nabiral posebni komitej od aprila meseca naprej statistike, tikajoče se položaja delavcev ter splošnih delavskih razmer v različnih deželah. Nekateri uspehi te preiskave je objavil John Andrews v newyorški "Evening Post". Andrews je tajnik Ameriške zveze za delavsko zakonodajo ter tehnični svetovalec organizacijskega komiteja Mednarodne delavske konference. Glede predmeta osemurnega delavnega dne pravi Mr. Andrews:

— Posebno zanimanje je bilo opaziti za predlog, da se mednarodno prizna osemurni dan ali oseminštrideseturni teden, — kar pomeni morda najbolj dalekosežno vprašanje, s katerim se bo morala pehati konferenca. Oficijski podatki glede svetovnega gibanja proti krajšim uram, tako potom delavske zakonodaje kot po tom prostovoljnih dogovorov, nam jasno razkrivajo, da se kljub večji ali manjši površini razlikam glede oblike, namena in metode, moderne industrijske dežele gibajo naprej proti krajšemu delavnemu dnevu. Razentega pa je bil v zadnjih petih letih, tekom svetovne vojne, razvoj v tej smeri še bolj pospešen.

— Sestajni dežel ter avstralsko državo New South Wales se navaja kot dežele, ki imajo postavile glede osemurnega dela in ki se tičejo večine industrijskih naprav. Nove države Čehoslovaška, Finska in Poljska so že sprejele zakonodajo te vrste in zadnjimeno-novana je uveljavila šestinštrideseturni teden ter osemurni delavni. V New South Wales in v Novi Zelandiji so postavile glede osemurnega delavnika že stare, a v skoro vseh drugih državah, ki vključujejo Ecuador, Francijo, Nemško-Avstrijo, Nemačijo, Nizozemsko, Norveško, Panamo, Portugal, Rusijo, Španjo, Švico in Urugvaj, je bila tozadevna zakonodaja sprejeta v teku zadnjih treh let in številne tozadevne postavbe so bile uveljavljene šele izza konca vojne. Razventega sta v septembru tega leta vladi Belgije in Danske vložili predloge glede osemurnega delavnika v industriji in sliče-no odredbo za oseminštrideseturni delavni teden je pripravila ter predložila parlamentu tudi angleška vlada. Delegacija iz Švedske je ob svojem izkrcanju v New Yorku izjavila, da sta obe zbornici parlamenta ravno pred odpotovanjem delegacije sprejeli postavbo glede osemurnega delavnika.

Z ozirom na predmet nezaposlenosti čitamo naslednje:

— Nezaposlenost je označil komitej kot "eno najbolj zavratnih in nevarnih boleznih sedanjega industrijskega sistema". Čeprav so vzroki nezaposlenosti že dolgo časa splošno znani, se bo kljub temu morala konferenca boriti z dejstvom, da sicer v vsaki civilizirani deželi številne oblasti študirajo ta problem ter nabirajo tozadevne podatke, da pa so vendar informacije glede narave in obsega nezaposlenosti, posebno z ozirom na mednarodni položaj, povsem nezadostne. Odredbe, katere je odredila vlada proti nezaposlenosti, so razdeljene v dve skupini, v ono za preprečenje nezaposlenosti in ono za pomoč.

— Med preprečevalnimi odredbami je najbolj razširjena ustanova javnih delavskih posredovalnic, ki poznajo razmere na delavskem trgu ter skušajo skrečiti dobo nezaposlenosti. Nič manj kot 21 dežel, med njimi nove države Čehoslovaška in Jugoslavija, Japonska, več južno ameriških dežel, Združene države, pet ali šest avstralskih držav in glavne dežele Evrope, je ustanovilo več ali manj popoln sistem posredovalnic. V številnih slučajih, naprimer v onem Združenih držav, so taki posredovalni uradi večinoma posledica vojne sile. Anglija ima najbolj močno organizirani stalni narodni sistem delavskih posredovalnic. Anglija, s svojimi tri in pol milijona delavci, ki so zadrževani pod obveznim načrtom, katerega podpirajo delodajalci, delavci in vlada, nam nudi vzgled možnosti obširnega razvoja zavarevanja proti zlu nezaposlenosti.

— Med preprečevalnimi odredbami je najbolj razširjena ustanova javnih delavskih posredovalnic, ki poznajo razmere na delavskem trgu ter skušajo skrečiti dobo nezaposlenosti. Nič manj kot 21 dežel, med njimi nove države Čehoslovaška in Jugoslavija, Japonska, več južno ameriških dežel, Združene države, pet ali šest avstralskih držav in glavne dežele Evrope, je ustanovilo več ali manj popoln sistem posredovalnic. V številnih slučajih, naprimer v onem Združenih držav, so taki posredovalni uradi večinoma posledica vojne sile. Anglija ima najbolj močno organizirani stalni narodni sistem delavskih posredovalnic. Anglija, s svojimi tri in pol milijona delavci, ki so zadrževani pod obveznim načrtom, katerega podpirajo delodajalci, delavci in vlada, nam nudi vzgled možnosti obširnega razvoja zavarevanja proti zlu nezaposlenosti.

Dopisi

Montur Church, Pa.

Kakor drugod, tudi pri nas poskakujemo že 1. novembra. Vsi spadamo k uniji. Neumijšljih premovalnikov ni tukaj okoli. Zadržni čas je bilo zaposlenih v zavodu sedemdeset ljudi, ki so večinoma prišli iz Moon Runa in Cliff Mine. Ta kompanija ima za družino samo sedem hiš oziroma šest, v osnvi vili je pa moja malenkost pa ne z družino.

4. novembra ne bom nikoli pozabil. Zeblo me je in premišljeval sem, kako bi se morda nekoliko pogretil. Po promog se mi ni ljubilo iti. Odpravil sem se torej v prijazni Moon Run. Ongav: Janez mi je zadnjič pravil, da bo tam ženo, češkar mu pa nikoli dosti vrjel. Dospevši tja stopim v dvorano sv. Barbare. Ob zvekih dobre godbe so se vrtili nekateri svatje, nekateri so pa peli. In grlice, kako so fletne bile! Blagor tamošnjim fantom, ker imajo toliko cvetov v svoji vasi. Poročil se je namreč Mr. Anton Škraba, doma nekje iz vrhniškega okraja, z gospodično Francisko Mihelčič, doma iz Postojne. Nevesta je bila več let zaposlena pri Mr. Franku Mačku, ki ima v Moon Runu dobrodušno trgovino. Mladina zakoncema izrekam najiskrenejše čestitke. Ženitovanje je bilo tako kot v domovini. Miza je bila bogato naložena z vsemi mogočimi stvarmi, tako da minister za notranje zadeve ni imel prilike pritoževati se. Za krasno valčke in poskočnice je pa skrbel rajak Jarež Jeram. Kot ljubitelj potja bi Mojstrunčanom svetoval, naj si

Žensko društvo "Lipa" Hrvatkega Saveza priredi sijajno zabavo s koncertom in plesom v sredo dne 26. novembra t. l. ob 7.30 zvečer v Hrvatskem Domu, 822 Canal Street, North Side, Pittsburgh.

Ta dan pride prvokrat sem eno najboljših hrvatskih pevskih društev v Ameriki, "Rodoljub", ki bo korporativno nastopilo v skupnem zboru kot kvartet in solo. Na programu so tudi tukajšnja pevka društva, kot slovensko pevsko društvo "Prešeren" in hrvatsko "Javor". Razen pesmi bo tudi deklamacija.

Slovenec, katerega zanima krasna pesem, bo prišel na to sijajno zabavo.

— Za obilen obisk se priporoča "Lipa". Članice bodo skrbale za dobro postrežbo.

Na veselo svidenje!

Rozica Skender, tajnica.

Red Rock, W. Va.

Ker nisem še čital dopisa od tukaj, hočem dati nekoliko v javnost.

Red Rock je majhna premogarska naselbina, ki šteje okoli štiri-deset premogarjev. Med njimi nas je deset Slovencev. Trije izmed nas se razlikujejo, ker imajo boljše polovice, drugi smo pa večarji. Slovenke pečlarice, pozor! Če katero veseli zakonski kurnik, naj

Prehrana otrok v Centralni Evropi

Glasom brzojavke, ki je dospela na newyorški glavni stan American Relief Administration European Children's Fund, 115 Broadway, bo Rumunska po prvem novembru v stanu upravljanja sama od sebe potrebe svojega prebivalstva brez nadaljne pomoči od zunaj. Hrana, ki jo je tamnjska vlada že darovala in dostavila, bo omogočila prehrano otrok do približno prvega maja, ali ameriška mislija se bo prihodnji mesec odstranila.

Rumunska je prva izmed pokrajin v Centralni Evropi, opustošenih po vojni, ki je v takem ugodnem položaju. Tekom vojne se je kmotom posrečilo skrivati veliko svojega semena za pšenico, in radi tega je letošnja žetev skoraj normalna.

V zmislu konference, ki se je nedavno vršila v Pragi, Clindrens Fund naznanja, da se bo prehrana otrok nadaljevala v drugih potrebnih pokrajinah Centralne Evrope, do okoli 1. junija, to pa le v slučaju, da bodo ljudje iz teh dežel, živeči sedaj v Ameriki, nadaljevali svojo pomoč v korist svojim rojakom v stari domovini.

Pokrajine in število otrok, ki jih treba prehranjevati po načrtu ameriške organizacije, so:

Jugoslavija, 200,000;
Avstrija, 225,000;
Čehoslovaška, 600,000;
Poljska, 1,200,000;
Litvanija, 40,000;
Latvija, 60,000;
Estonija, 70,000;
Finska, 90,000.

S sodelovanjem amer. društev za pomoč ogrskim trpinom, ki se je nedavno ustanovilo, bo približno 100,000 potrebnih otrok na Ogrskem dobivalo ameriško pomoč in — ako bo mogoče — to število se bo še povečalo. Zlati v Budimpešti so po poročilih zastopnikov Children's Funda o troci skrajno potrebni pomoči, kolo drugega orožja.

se nemudoma oglasi. Mi smo različni v starosti, od dvajset do petdeset let. Imamo nekaj prihranjenega, dosti pa leži še mrtvo v premogovniku. Torej naj zastopuje.

Naj omenim, da smo tudi tukaj odložili krampe in lopate ter trskamo na premogovniških baronov žepa, da se nekoliko potresejo, ker delamo za isto plačo že par let, a življenske potrebe so se zvišale za še enkrat toliko ceno. Zato reji kljemo: Vztrajajmo do kanene zmage!

Pozdravljam rojake in rojakinje širom Amerike.

Matija Margon.

Pueblo, Colo.

Ker sem štrajkar in imam dosti časa za pisavo, hočem opisati tukajšnje razmere.

Štrajkamo prav lahko, ker ni nič skelov in tudi nobenega ne potrebujemo. Zastavljali so vsi delavci v železnicah. Delajo samo bossi in superintendenti, ki imajo mesečno plačo. Mi ostali se pa trudimo držimo svojih postav. Vse ostale tovarne obratujejo, samo delo se težko dobi. Mi štrajkarji pobhajamo po mestu in se kratkočasimo. Štrajkarje pozivam, naj vztrajajo pri svojem sklepu. Le v slogi je moč, le v slogi bomo zmagali.

9. nov. je padel prvi sreg.

M. S. štrajkar.

Demopolis, Ala.

V tukajšnji dogarski kempi se dela s polno paro. Zasluži se veliko več kot se je pred leti. Seveda, daga je treba znati delati. Če koga izmed dogarjev veseli priti sem daga delat, naj pride brez skrbi. Ne bo mu žal, če pride. Tukaj dobiš pet ali šest različnih mest za stalno delo. Na severu je mraz, pridi sem, tukaj je gorko. Kdor hoče voditi kaj podrobno, st, naj mi piše. Pozdrav!

Peter Mihelič.

Box 108, Demopolis, Ala.

Save the Easy Way BUY W.S.S.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1906.

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: MIHAIL BOVANSKI, box 351, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 104 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blaginik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blaginik neplačanih smrtnih: LOUIS COSTELLO, Sallad, Pa.
VRHOVNI ZDRAVNIKI:
Dr. JOS. V. GRABER, 645 E. Ohio St., NE Pittsburgh, Pa.
NADZORNIKI:
JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 541 Ave. M. So Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 6134 Natrona Alley Pittsburgh, Pa.
POROTNIKI:
GREGOR J. PORENTA, box 110, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, 8. R. box 14, Export, Pa.
PRAVNI ODBOR:
JOHN MOYER, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT POGOREJC, 7 W. Madison St. Room 606 Chicago, Ill.
ZDROJEVALNI ODBOR:
RUDOLF PERDAN, 6036 St. Clair Ave., NE Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, 4464 Washington Street, Denver, Colo.
GREGOR KREŠČAK, 407-8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotno glasilo: GLAS NARODA.

Vse stvari tiskajo se uradni zadevi kakor tudi denarne pošiljke naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse priitbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in splošna zdravniška spravevala, se naj pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Jednota posluje po "National Internal Congress" lestvici. V blaginji ima okrog 1300.000. (tristotisoč delavcev). Bolniški podpor, odškodnin in posmrtnih je plačala že nad poldrug milijon dolarjev. Jednota šteje okrog 8 tisoč rednih članov (6) in okrog 3 tisoč otrok v Mladinskem oddelku.

Društva Jednota se nahajajo po raznih slevenskih naselbinah. Tam kjer jih ne ni, priporočamo vstanovitve novih. Kdor eli postati član, naj se zgled pri tajniku bližnjega društva J. S. K. J. 1. Za vstanovitev novih društev se na obrnite na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko vstanovi z 8 člani ali članicami.

Visoki življenski stroški in prazniki

Kaj pa glede skrcenja visokih življenskih stroškov, proti katerim je bila vzprizorjena pred tremi meseci velikaška kampanja? Kaj smo dosegli?

Po primerjanju sedaj prevladajočih cen v primeri s cenami sredi avgusta se je uradno objavilo, da so se življenski stroški skrcili za dva ali tri odstotke.

Njegovo veličanstvo Visoki življenski stroški so se vedno na vrhuncu. V splošnem pa se lahko reče, da so cene še bolj poskočile, mesto da bi padle. Ker se bližajo prazniki, predvsem Zahvalni dan, bo vsakega zanimalo izvedeti, kaj bo moral plačati za svojega purana in druge pritikline, ki pridejo na mizo za ta dan.

Večina navadnih ljudi, delavcev, si purana gotovo ne bo mogla privoščati, kajti ta čudni ptič bo stal od 50 do 55 centov funta. Preteklo leto je stal od 27 do 39 centov funta. Raca bodo stale nekako 45 centov funta, ali 10 centov več kot preteklo leto. Isto velja glede gosi. Kokoši bodo stale do 50 centov funta, dečim jih je bilo lanske leto dobiti po 28 centov.

Sedem funtov težki puran — manjši ne pridejo na trg — bo stal približno štiri dolarje ali le narcento manj.

Skrceni življenski stroški nikakor necejo poslovanje. V primeri s cenami pred kampanjo so cene številnih predmetov poskočile, mesto da bi padle. Tudi cena različnih vrst mesa je poskočila, čeprav ne dosti.

Kaj pa z obleko? Krojači in prodajalci naprečenih oblek si ne upajo ničesar prerokovati ter le pravijo, da gredo cene stalno navzgor. Isto velja glede čevljev in prodajalci pravijo, da jih je težko dobiti, celo za dobre cene. Pri tem pa nismo že vzeli vpočet draženja stanovanj, premoga itd.

Le ena stvar je postala cenejša, namreč rekordi za fonografe, kajti cena je padla za petdeset odst.

ULTIMATUM TISKARJEM.

Napoli, Italija, 16. novembra. Uredniki so poslali štrajkujočim tiskarjem ultimatum. V njem je rečeno, da bodo zaposlili neumijške tiskarje, če se ne vrnejo tekom 24 ur na delo.

ALI JE ZDRAVJE VREDNO ZA VAS DAV CENTA?

Če trpite vsled želod. čnih ali ledčnih bolezni, apelične slabosti, nespečnosti, glavobola, revmatizma, zaprtju, neprebravi izlozbi teka, bolečin nah v križu, nervoznosti, redisti krvi, vam bo JUVITO, slavni čisti železniči po-vračevalce zdravlja, zagotovo in hitro pomagat.

Posijite en dolar za eno ali 5 dolarjev za šest škatel tega čudovitega zdravlja, ali če hočete poskušati pred naročitvijo, pošijte nam svoj naslov v dvočetnem pismu, in mi vam bomo poslali z obratno pošto brez katerekoli obveznosti.

POPOLNOMA ZASTONJ
polno tridnevno zdravljenje.
Naslov:
JUVITO LABORATORY, South Hills Branch, 5 Pittsburgh, Pa

Dr. MOY je uspešno ozdravil na-duho, božjast, ataksijo, vodenico, erce, jetra, ledice in želodčne bolezni na čudežen način. Enečine v ttrebuhu, v prsih, očeh, nogah, rokah ali križu; oteklina, revmatizem, kožne bolezni, izpušcaje, ogrce. Moške ali ženske bolezni ali slabo kri se lahko ozdravi brez operacije v najkrajšem času in po najnižji ceni.

Uradne ure: ob delavnikih od 9. dop. do 6. pop. Ob nedeljah in praznikih: od 9. dop. do 1. pop.

Dr. JIN FUEY MOY
308 Grant-Street PITTSBURGH, PA.

POEZIJE IVANA ZORMANA PRVA ZBIRKA SLOVENSKIH PESMI V AMERIKI

Cena \$1.25

Pišite po to lepo knjigo na sledeči naslov:

IVAN ZORMAN
6820 Edna Avenue Cleveland, O.

Naročilo je priložiti znesek

VELIKA POVODENJ V WINTHROP BEACH, MASS.

MRTVI KAPITALI

Hrvatski spisal JOSIP KOZARAC

(Nadaljevanje.)

"Hvala ti zato — ali hvala tudi tistemu človeku, ki me je s svojo plemenitostjo rešil mojih neuk, in to je Urbanitzky; veruj mi, da za teboj in za svojimi roditelji ljubim njega najbolj."

In obema se orose oči, in v teh solzah so bile oči Anke in Lešičeve vse lepše in božastvenejše. "Za danes sva se že dovolj pripovedovala, a sedaj treba iti na delo", vstane Anka in pokaže na uro, ki je kazala na deset. "Na teh tvojih Čardašinah hiti čas na starih konjih."

"A meni se zdi, da te konji ravno ti naglo podiš. Kakorkoli hočeš, draga moja, a moram te povedati istino, da jaz nisem za delo. Dovolila mi boš za danes, da preživim v sladkem brezdelju, da se naužijem slasti, gledajoč, da si ti v resnici pri meni."

In ona je to "svojemu ležalniku" za danes, ali samo za danes dovolila.

Pa ko jo je on zitem videl preoblečeno v znano mu domačo obleko, tedaj mu je bilo, kakor da bi videl prvokrat, kakor da se sedaj žele začenja v njo zaljubljeni.

Moldem je v Matkovičevi hiši vse vrela in vrvela. Nakišeni gostje, žumice obleke, vonj parfumiranih dam, srečni vzkliki in smehi gospodičin, dvorjenje čistooblečenih, pazno počasnih in obritih gospodičev — vse to se je vrtelo in mežalo v enem kolu in krogu, v katerem je vsako hotel, da bi bil viden in oboževan. Gospod Vuković je hodil z elegantnim in važnim korakom po sobah; njegova žena, oblečena v sijajno obleko, je pohitevala in odredila na vse strani, da se je videlo, da brez nje ne more biti nič; in oni triumfatorski nasmeji, ki so jih imeli na obrazih, in simpatične kretnje vitkega ji telesa, oni ponos današnjega dne, ki je navdihal z neko lepoto, s katero se more ponášati samo zrela žena in kateri postaneš lahko prej žrtve, nego najmilejši darcišči nedolžne devojčice.

Starejša Matkovičeva ni bilo v tem vrvežu. Kadar so ga radi česa trebali, so ga morali šele iskati. "Naj te sveti Bog spozna, kak si ti človek!" mu je govoril očioli svak. "In kako si se oblekel, danes bi bil vsaj mogel..."

"Kako — kako? Kaj manjka, a? Ali si ti bolj oblečen? Zeniš mar ti danes dve hčeri, a?"

Vuković, boječ se, da Matkovič ne bi vzkipel, kakor navadno, kadar se je začel z njim tak razgovor, je pobegnil od njega, pazoč, da se danes več ne bi vrečal z njim.

Nela se je oblekla vsa v bejlo; a ker je bila majhna in okrogla, jo je prostrana bela obleka zaoblila še bolj in videlo se je na njej, kako se trudi, da bi vzrasla sama iz sebe, da bi bila stasitejša in impozantnejša. Bila obleka ni imela malo pristojala pobledelemu ji obrazu, edino nemirne oči so oživljale to otroplost.

Neumayer se ni mogel prav znajti v svoji ulogi. Ni bil si na jasnem, ali naj bi bil sentimentalni ali ohol. Za današnji dan je dvignil iz uradne blagajne trome sečni predujem ter si je s temi sto petdesetimi goldinarji nabavil, kar je potreboval za današnji dan in se oblekel kakor grof. A ta svoja mu je komaj zadoščala in čeravno je bilo šele sredi meseca, ni imel v žepu niti vinjara, pa je v svojo hišo vedel mlado ženo! Ta hip mu je samemu bilo čudno, kako je on, neznan uradniški padel nadomoda v to polno hišo, s katerega razloga so mu pač Matkovičevi brez vsakega upiranja dali svojo hčer. Sicer je dokaj cenil svojo osebo, ali ni mislil, da si z enim mahom osvoti tako ženo. Ni vedel, da ni bil v ženskih očeh nič manj nego zaželjena partija: raven in visok, trde hoje, hodeč naravnost iz urada v svoje stanovanje in odhod zopet v urad, premalo še uveden v družbo, nego da bi ga ta-le pobleže spoznala, je bil dokaj privlačna oseba, ker razen zunanosti se ni nič drugega vedelo o njem. A notranjost ni bila v skladu z zunanostjo, ker ni bil nikoli posebno izobražen, niti bogat,

niti ni drugače imel kakke lastnosti, s katero bi kako tako izvanrednost opravičil v vsakdanjem življenju. Bil je prazen, hladen uradniški, ki je bil v dno duše uverjen, da mu je njegov urad, ki mu daje mesečno petdeset goldinarjev, tudi oče in mati ter da nima od ostalega sveta ničesar pričakovati — a ta svet je smatral to njegovo trdoto in ta molk bodisi za posledico bogastva, bodisi za polt dula. Tako nekako je mislila o njem tudi Nela. Njej je posebno ugajal njegov način, kako razenja svoj "eviker" in kako briše in neguje oči. On dosedaj ni niti s pravo ljubeznijo ljubil, dosedaj je vzdihoval samo od daleč, ne poznavač se prav ženskega bitja, in ko se je privkrat razgovarjal z Nelo, ki ga je obsela s plaho svoje koketerije, je mislil, da sta kakor ustvarjena drug za drugega — zaljubljen se je v njo zaradi njenega laskanja. Smatral je njeno otroško prenavljanje in vzdihovanje za pravo, nepokvarjeno ljubav — dočim ona v resnici od same koketerije, od samega prizadevanja, da ugoditi vsem, ni niti mogla vedeti, kaj je ljubezen, ker ljubiti se more samo eden, a ne vsi... Tako sta se ta dva vzela na vrat na nos ter nehote drug drugega preslepila...

Gospa Matkovičeva se je danes odlikovala z veliko ljubeznivostjo. Maternsko čustvo je nadzorljive puble družabne forme, in po vsem vedenju in svečanem izrazu lika bi tudi tisti, ki je ni poznal, lahko presodili, da je mati, ki danes moži dve hčeri. Njena sestra ni bila z njo povsem zadovoljna, ker se ni oblekla tako sijajno, kakor je to ona želela, nego mnogo skromnejše in enostavnejše.

Naposled so okrog dvanajste ure izjavili vsi, da so pripravljeni. Trikrat je že bilo rečeno, da je iti v cerkev, a vsakokrat se je neke zastavilo. Sedaj vendar enkrat razvrti gospa Vukovičeva pare, ki se izmotajo iz sob drug za drugim, kakor metulji iz bub.

Poroka je bila kakor vsaka druga. V cerkvi so šli mirneje in svečanije, nazaj bučneje in veselje. Nela je z zaljubljenimi očmi gledala v svojega moža, ki je bil za celo glavo večji od nje; morala je gledati gor k njemu, dočim se jeon kar najelegantneje prigljal k njej. Ona je želela, da bi ji on tudi sedaj dvoril, da bi ji pohljal poročno obleko in vence, dočim je zopet on pričakoval od nje izlive ljubavne sreče, ker je postala njegova žena. In že v tem hipu kakor da nista bila drug z drugim doela zadovoljna. Gospa Vukovičeva je vsa žarela od radosti ter se je trudila, da razveseli tudi svojo ginjeno sestro.

Zadaj za vseni svati sta korakala Matkovič in Vinko, močnejše in potro, kakor da sta zadnja v tej svečanosti. Na Matkovičevu je bilo videlo, da je globoko gnoj, in je bil njegov temnordeči obraz še mnogo nepogodnejši nego obično. Se niso take misli trle njegovega srca: že drugičkrat gre danes od cerkvenega venčanja, dvoje otrok se trga izpred njegovih oči. Mar se je on zato tako mučil z njima, da ju, kakor zreli jabolki, preda v roke drugemu, a on da se po vseh očetovskih skrbih in mukah naj zadovolji s praznim naslovom "oče"? Hčeri se niti več ne imenujeta z njegovim imenom, njima je sedaj bližji povsem tuji človek, s katerim sta se slučajno sestala, a on, ki jima je dal življenje, ki je toliko dni in noči predelal nad njunim življenjem — on ni sedaj nič nego gola, prazna beseda "oče"...

In tedaj, ko bosta imeli otroke, se bo moral on še za eno črto umakniti dalje od njiju — on bo samo "ded"... In naposled pride čas, da za vedno sklene oči, in v tem trenutku se bodo njegovi otroci spomnili morda zadnjikrat, da so imeli nekoč očeta!

"Strašno so tvoja pota, Gospod!" je ponovil dva, trikrat pri sebi, on, ki na vero in cerkev ni nikdar mislil, ki mu je vsa vera obstajala v besedah: Misli in delaj pošteno!

(Dalje prihodnj.)

Usoda vzhodne Galicije

Zastopnika Iwoske poljske obšine Dabyski in Lowenherz (čisti Poljaki!) sta se vrnila iz Pariza. Na posvetovanju sta govorila o teku pogajanj o vzhodni Galiciji.

Vsa njihova in tudi predsednika poljske republike Paderevskega prizadevanja, da bi vrhovni svet v Parizu priznal vso Galicijo Poljakom, niso nič pomagala.

Vzhodna Galicija bo oddana pod poljsko upravo le začasno. Čez deset, petnajst let bo ljudsko glasovanje odločilo, kam da narod hoče.

Vzhodno mejo bo tvorila reka Zbruna, zapadno pa črta potegnjena med Cjehovanom in Ravorusko. Jaroslavom in Javorovim, Peremišljem in Mostiskami, vzhodno od Dobromilja in na zapad od Turke.

Lvov bo torej odtrgan od poljske zemlje!

Do ljudskega glasovanja bo upravljal deželo gubernator, kateri bo imenoval predsednik poljske republike in ki ne bo odgovoren pred dež. zborom.

Vzhodna Galicija bo imela deželni zbor s široko samoupravo. Šolstvo v polni meri, verstvo, železnice, pota, kmetijstvo, deželne davke itd. bo vodil zbor. Gubernatorju bo dodan mali kabinet, ali drugače rečeno ministrstvo za dela, o katerih bo odločal deželni zbor. Ti ministri bodo odgovorni pred deželnim zborom.

Pri varšavski vladi bo ministrstvo za Vzhodno Galicijo. Galicija bo pošiljala svoje posle v varšavsko zbornico in bo davalavobranice, ki pa bodo služili le v domači deželi.

Statut o avtonomiji stoji v veljavo devet mesecev po podpisu mirovne konference z veselilami.

Poljska delegacija je predstavila protipredlog, naj se vsa Galicija kratkoma prideli k poljski republiki; no proti ti predlogi so bili angleški zastopniki in njihovi nazori so zmagali.

Varna klet.

Kranjske Klobase (Mesnice)

prave kranjske (mesnice) se dobijo pri

National Sausage Manufacturing Co.

113 W. 1st St., Duluth, Minn.

Mi smo menda edina tvrdka v Združenih državah ameriških, ki se izključno bavi s produkcijo pravih Kranjskih klobas (mesnic). Zatorej se pripravljamo rojakom po raznih naseljenih Združenih držav, da naj se pismenim potom obrnejo na nas, če hočejo dobiti prave domače klobase. Mi vam jih lahko pošljemo po ekspresu, ali po "parcel" pošti. Za poskušnjo smo sklenili poslati 5 funtov vsakemu rojaku samo za \$2.00 (dva dolarja). Mi plačamo poštino.

Izrežite spodaj priloženo pismo se danes in ga nam pošljite s "Money order" vred za \$2.00 in mi vam pošljemo za poskušnjo naših domačih klobas.

NATIONAL SAUSAGE MFG. CO. INC.

113 W. 1st St., Duluth, Minn.

Cenjeni:

Tem potom vam pošiljam "Money Order" za dva dolarja (\$2.00), za kar Vas prosim, da mi pošljite, 5 funtov Vaših starih Kranjskih klobas.

Moj naslov je

Št. ceste ali P. O. Box

Mesto

Država

Uredniški članek iz starokrajskega lista

Krinko iz obraza!

Jugoslovanska politika, državna namreč, kot si jo je preprost in pameten državljan zamislil, je popolnoma zavožena. O tem ne dvomi več, kdor ves položaj trezno presoja. Tudi ne ve nihče pravega izhoda iz te zagate. Le čudimo se kratkovidnosti vodilnih ljudi, ki doslej še tega niso hoteli uvideti, in če so avideli, niso tega nikjer iz nikdar priznali, dasi bi bilo utegnilo le pravo spoznanje položaja, omogočiti realno delo za državni organizem, v katerem bi bil mogoč vzporeden razvoj v političnem, gospodarskem in socialnem oziru.

Podlaga vsemu temu delu bi moral biti demokratizem v vsem, zakaj le potom demokratičnega sporazuma bi državni organizem dobil trdno podlago za neoviran razvoj.

To se pa — ni zgodilo!

Izpočetka so vse stranke naglašale ujedinjenje jugoslovanskih narodnih in gospodarskih teritorijev, ki so bistvenega pomena za državo, če hoče obstajati in se razvijati. Vse te momente smo mi upoštevali, ker je gospodarska in kulturna enota tem sposobnejša za življenje, čim obsejnejša je in čim več gospodarskih in kulturnih predpogojev ima za razvoj.

Vsega tega pa v Belgradu in deloma tudi po drugih delih države niso uvideli, ali so uvideli pa so se bali za svoje privilegije, cerkev in veleposestvo za svojo posest, radikale Pašić in Protić za svojo politično oblast. Zato tudi še nismo imeli volitve v konstituantno. Imeli smo edino Slovenci in Dalmatinci že do sedaj splošno volilno pravico, ne pa na Hrvaškem, v Bosni in Srbiji, zato razume, kako neprijetno mora biti to, da bi se volitev v konstituantno vršila v celi državi po splošni volilni pravici, za vse dosedanje privilegiranec, katerim preti nevarnost, da konstituantna izvede marsikatero reformo proti volji cerkve, veleposestnikov in vojnih dobičkarjev. Trdimo celo, da so volitve v konstituantno za vse meščanske stranke neljuba stvar.

Slovenski klerikaleci pišejo v svojih listih, da je edina rešitev iz zamašnosti volitev v konstituantno. In kaj delajo v Belgradu? — Podpirajo radikale, škofi so imeli svoj kongres, kjer so se izrekli iz prav navedenih razlogov tudi proti volitvi v bojzani, da izidejo iz volitve demokratični in socialno pravičnejši poslanci.

Klerikalne stranke, srbski radikaleci in še nekaj drugih, so odločni nasprotniki, da bi se volitev v konstituantno čimprej vršila.

Ljudstvo je poslalo povečini nezmožne ljudi v predstavništvo. Šlo je za načela sporazuma med troimenskim narodom, toda politične stranke so napravile večji razkol. Pravi kaos so napravile s svojim bojem za cerkvene in meščanske privilegije.

Če bi bili ugotovili načela za sporazum na demokratični podlagi, bi bili zavarovali posamezne dele države pred bojaznijo, da izgube na svojih dobrinah in na svojih pravicah. Zgodilo se je pa drugače: gospoda so sedli na konjčke in diktirali valuto nam v — škodo, uvedli gospodarsko izkoriščanje naših pokrajin, zatvorili meje, uvedli carino, gojili vojno oduševstvo, umetno podraevali življenske in industrijske potrebe.

To vendar ni — sporazum? Za zunanja vprašanja se pa menda sploh ni nihče brigal, zakaj sicer nas ne bi bila ententa potisnila v kot kakor mršavo kljuse, ki naj životari, dokler pogine.

In — kulturno? Če očitamo napake v prvi vrsti klerikalcem, storimo to zaradi tega, ker so ti najbolj neodgovorni za vso to politiko in ker imajo dva obraza: enega kažejo ljudstvu, drugega pa — škofom in veleposestnikom.

Grehi, ki jih je napravila meščanska delegacija v Belgradu iz kakršnihkoli razlogov, so veliki. Pri nas opazamo v taborih liberalne in klerikalne stranke sicer nekaj kes. Oba dnevnika namreč prav milo jočeta zaradi medstrankarskih prepričkov, češ, pustimo prepire, pa delajmo za stvar.

Oprostite, gospoda! — Politicien petelin še ni državnik in politik. Tu treba, več duševno inteligence, uvidevnosti na splošno, kar ta politična gospoda nima, če jo presojava po dejanjih. Demokratično soglasje se doseže le z demokratičnim sporazumom in ureditvijo medsebojnih razmer. In v tem pogledu ta gospoda ni imela nikdar odkritosrčne volje. V javnosti je delala tako, v kuloarjih belgrajskega konaka pa drugače in na shodih pa po razpoloženju občinstva. Zato pravimo povsem opravičeno:

— Krinko z obraza!

Že zadnji smo svetovali, da naj prebivalstvo samo napravi konec tem komedijam. Stranke same se morajo sporazumeti in dati direktan nalog predstavnikom, če ne pride prej, po zaslugi neodkritosrčnih politikantov do Protić-Pašičeve diktature, da je treba sporazuma. Če pa hočejo gospoda nadaljevati dosedanje krtovo in protiljudsko politiko, potem proč z njimi!

Boj političnim strankam s krinko na obrazu, strankam, ki delajo na eni strani za meščanski in kapitalistični despotizem, na drugi strai pa slepe nezavedno ljudstvo s frazami o demokratizmu in socialni pravičnosti!

"Naprej!"

JUDENIČ JE RESIGNIRAL.

London, Anglija, 16. novembra. General Judenič je resigniral kot poveljnik ruske severozapadne armade. Njegov namestnik je postal general Laidoner. Tozadevno poročilo je dobil "Daily Mail" iz Helsingforsa.

Odstopil je vsled tega, ker se mu je njegova ofenziva popolnoma izjavila.

PARNIK NASEDEL NA PEČINE.

Pictou, Nova Škocija, 14. nov. Mali potniški tovorni parnik "Lady Evelyn", ki je prihajal iz Magdalenskih otokov, je nasedel v bližini tega pristanišča na skale ter je najbrže popolnoma izgubljen. Šestindvajset potnikov in pošto so privedli v tukajšnje pristanišče. Parnik je imel na krovu veliko množico nasoljenih makrel.

GOZDNI ROMAR

FRANCOŠKI SPIRAL GABRIEL FERRY.

Na "Glas Naroda" prevedel G. P.

82

(Nadaljevanje.)

Spancu pa so med tem rojile druge misli po glavi. Eden obeh razvočih je bil njegov stari spremljevalec v vseh nevarnostih. V stotih bojih sta skupaj dvignila bojni krik kot oni bratje v orožju v starih viteških časih, ki so se vedno borili pod istim praporom. Miraz, vročino in žej, vse to st prenašala skupaj; dnevi obeh so potekali pod istim solncem in noči pod istim zvezdnatim nebeskim svodom.

Drugi pa je bil otrok, ki je postal sirota vsled njegove krivde in skozi dvajset let mu je vest očitala to. Ta otrok je predstavljal življenje in ljubav njegovega edinega prijatelja na svetu. Peklenišček pohlepa, ki je glodal njegovo srce, pa je izbrisal vse te spomine. Oba tovariša sta bila danes preveč v njegovih očeh.

Spanec se je stresel po celem svojem životu, ko so mu šle te misli skozi glavo. Oster boj je nastal v njegovem srcu, boj čustev svoje mladosti proti veliko bolj plemenitim čustvom, ki so se razvila v njem tekom življenja sredi divje narave, v kateri se človek čuti veliko bližnjemu Bogu. Ta strašni boj pa je bil le kratek. Mejni stražnik je naenkrat izginil in zmazala je plemenita narava. Stari človek je bil za vedno premagan in ostal je še gozdni romar, katerega sta očistila kes in divjina.

Pepe je še vedno klečal na tleh, a zaprl medtem oči. Skrivna solza, katere pa njegova dva tovariša nista zapazila kot tudi ne boja, ki je divjal v njem, je prodrla skozi trepalnice ter stekla po licu navzdol.

— Senjor grof Mediana, — je rekel ter stopil na noge. — Oa danes naprej ste bogat in mogočen gospod, kajti vse zlato je vaša last.

Pri teh besedah se je odkril ter se spoštljivo priklonil onemu, ki mu ni imel od tedaj naprej ničesar oprostiti.

— Bog ne da, — je rekel Fabijan živahno, — da bi vidva ne delila zlata prav kot sta delila tudi vse nevarnosti. Kaj pravite k temu, Bois-Rose? Ali vas ne veseli, da boste postali tudi vi na svoja stara leta bogat in mogočen gospod?

Bois-Rose pa je še vedno ustrajal pri svoji pozituri ter mirno opiral roko na cev svoje puške. Neomajen vsprico velikanskih bogastev, ki so ležala pred njim, podoben skali, ki se je dvigala pred njim, je le zmajeval z glavo in smehljaj nezrečne ljubezni do Fabijana je bil edini znak, ki ga je bilo videti na njegovem licu.

— Jaz mislim kot misli moj prijatelj Pepe, — je rekel Kanadee, — kaj naj storim s temi bogastvi, po katerih vsakdo tako hrepeni? — Če ima zlato za nas neprecenljivo vrednost, je to raditega, ker bo pripadalo tebi. Posest najmanjšega koščka bi v njegovih in mojih čeh zmanjšal vrednost uslug, ki sva jih bila v stanu storiti tebi. Prišel pa je čas, ko je treba delati in ne le govoriti. Prav gotovo nismo sami v teh pustinja.

Ta zadnja misel je opomnila tri prijatelje, da je bil čas v resnici dragocen. Pepe je prvi potisnil na stran večjeje ter prodrl skozi zeleno soč. Komaj pa je stopil v Zlato dolino, ko je padel strel, ki je odmeval od gora. Po par sekundah bolestnega nemira pa sta bila njegova dva tovariša pomirjena glede njegove usode.

— To je vrag sam, — je rekel lovec, — ki nam hoče zabraniti vstop v njegovo kraljestvo. Na vsak način pa je to vrag, kojega oči niso nezmisljive.

Kanadee in Fabijan, ki sta medtem tudi stopila v dolino, sta drugič obrnila oči proti vrhu piramide, odkoder je očividno prihajal glas, ki sta ga tudi čula. Gosta megla, katero je odtrgal veter od gorskih vrhov, pa je pokrivala ravno površino piramide ter fantastične okraske.

Bois-Rose in Fabijan sta kmalu dospela do Spanca in vsi trije so se obrnili proti osamljeno stoječi skali. Tam je moral biti brez dvoma skrit sovražnik, ki jim je pretil.

Stranske plošče piramide, čeprav strme, so bile vendar porasle z grmičevjem ter je bilo vsled tega mogoče plezati po njih. To pa je bilo kljub temu zelo nevarno podjetje, kajti v megli ni mogel človek vedeti, s kolikimi nasprotniki bo imel opravka.

Fabijan je hotel iti naprej, a močna roka Kanadea ga je zadržala, medtem ko je Pepe je priplezal na polovico skale. Bois-Rose je predstavljal s svojim močnim telesom ščit za Fabijana ter sledil Pepetu, medtem ko je Fabijana opozoril, da sme slediti le njegovim stopinjam.

Na višku skale je megla še vedno valovala. Bila pa je neprodna za oko kot zastor oblakov, ki skrivajo v sebi bliske.

Neustrašni mejni stražnik pa je plezal neprestano naprej. Kmalu je popolnoma izginil v megli.

Fabijan in Bois-Rose sta ga izgubila v onem trenutku iz vida, ko sta nekoliko obstala, da si odpočijeta. Nato pa sta pričela plezati naprej po nevarni stezi. Zmagoslavni krik Pepeta je dokazoval, da je došel srečno in nepoškodovano na vrh piramide. Oba tovariša sta odgovorila na ta krik ter kmalu postavila noge na ravno površino piramide. Bila je zapuščena.

V trenutku, ko so trije prijatelji hoteli zopet iti po skalah navzdol, se je megla razgrnila in vsi trije so lahko pregledali ravnino. Na desni in levi je nudila popolno sliko stepe v njeni tuborni krasoti. Bila je to od solne obznanja, suha planjav, popolnoma zapuščena in brez rastlinstva. Precej na strani so prihajali štirje jezdecji iz megle, ki se jd evigala iz reke. Blizali so se tesno zgrnjeni skupaj ter s puškami v rokah. Razdalja med novo prihajajočimi ter Zlato dolino pa je bila še prevelika, da bi mogli trije loveci spoznati obrazno barvo in obleko jezdecjev.

— Ali bomo morali tukaj prestat celo obleganje? — je vprašal Pepe. — Ali so beli ali rdeči?

— Beli ali rdeči, na vsak način so sovražniki, — je rekel Kanadee.

Medtem ko so se trije loveci sklonili, da bi jih jezdecji ne zapazili, je stopal neki človek, ki je bil za obe stranki dotedaj neviden, previdno v jezero. Potisnil je na stran plavajoče liste vodnih rož ter napravil iz krasnih kelihov streho nad svojo glavo. Obstal je nepremično. Jezero je vsebovalo nepričakovano gosta, a njegova površina ni izpremenila svoje zunanosti. Ta mož je bil Kučiljo, umazani šakal, ki je hotel, slabo nasvetovan, vpriporiti lov na ozelju levov.

Enainštirideseto poglavje.

KAZEN TANTALA.

Ko je došel Kučiljo na svojem hitrem begu v bližino Megle, gora, je še enkrat obstal. Bandit ni pozabil na zunanost okoliš, katero je že enkrat videl, a njegovo srce je bilo polno bojznosti in veselja. Razburjena kri mu je šumela v ušesih ter vzela njegovim očem običajni ostri pogled. Moral je obstati za trenutek, da se orijentira.

ALI STE BOLNI?

Ako imate kako bolezen, ne gledajte na to, kako dolgo in ne ozirajte se na to, kateri zdravnik vas ni mogel ozdraviti, pridite k meni. Vrnili vam bo vaše zdravje.

soča slučajev oslabelosti, kožne bolezni revmatizem, ščitnočne in jetrne bolezni, arbenje mozole in vse kronične bolezni.

ZMERNE CENE.

Prof. Dr. H. G. BAER, nasproti pošte

311 Smithfield St. Pittsburgh, Pa.

VAŽNO. — Održi to in prinesel a seboj.

Šele po par minutah je bil v stanu mirno ozreti se naokrog. Vladovala je še popolna tema, ko je došel na mesto nedaleč od piramide, ki se je dvigala nad Zlato dolino. Mrzle sopare jezera so še oklepale dolino ter grič s spomenikom indijanskega glavarja v gosto meglo.

Daljno bučanje vodopada, katerega se je spominjal, je bilo zanj znamenje, ki je napravilo konec vsakemu dvomu. Vsled nekega čudnega slučaja je obstal ravno na mestu, kjer je bil nekoč umoril Marka Areljanosa. Stopil je s konja, da se za trenutek odpočije ter pričaka dneva. Nenaden spomin je obudil v njem tudi najmanjše posameznosti smrtnega boja.

Kučiljo je čutil, kako se ga je polastil smrtni strah. Ta strah pa je trajal le malo časa.

(Dalje prihodnjič)

Konvencija J. R. Z.

(Nadaljevanje.)

3. Nadzorni odbor obstoji iz treh na obnem zboru izvoljenih članov. Pregleda vsakega pol leta knjige, račune in blagajne in poroča o tem javnosti. Hrani varščino drugih odbornikov in uradnikov.

4. Glavni urad. Izvrševalni odbor ima pravico nastavljanja in odstavljanja potrebne pisarniške moči za glavni urad, določiti njih plače in delokrog. Poslovodja je odgovoren za vse delo v glavnem uradu eksekutivi, se mora vdeleževati vseh sej eksekutive, vodi za pisnik sej in, če ni član eksekutive ali centralnega odbora, ima tudi posvetovalen glas.

Točka o krajevnih odborih ostane nespremenjena, doda se ji pa še poseben odstavek glede krajevnih in okrajnih organizacij, njihov ustanovitvi, poslovanju in dolžnostih, kakor tudi o dolžnostih in pravicah posameznih članov.

Nova točka o obnem zboru: Delegati:

a) Okrajne organizacije J. R. Z. in krajevni odbori imajo pravico do obsega petih društev ali lokalnih organizacij do enega in potem pa na vsakih pet društev po enega delegata;

b) Centralizirane organizacije, pridružene J. R. Z. imajo pravico do enega delegata za vsakih 2000 članov.

c) Samostojna društva po naselbinah, glasila in krajevne organizacije J. R. Z. ki ne spadajo pod okrajne organizacije ali v okrajni odbor, po enega delegata.

Obnega zbor se vdeležijo tudi člani centralnega, izvrševalnega in nadzornega odbora.

Točka o glasovanju ostane nespremenjena.

Nova točka. Glasila:

1. Organizacija izdaje po potrebi svoje uradno glasilo "The Jugoslav Review" v enem ali drugem jeziku.

2. Glasila J. R. Z. so vsi jugoslovanski listi, ki zagovarjajo program J. R. Z.

Točka o splošnih določbah se naj spremeni v toliko, da se bo glasil prvi stavek "J. R. Z. vsprejema člane in skupine vseh jugoslovanskih narodnosti." Drugo ostane nespremenjeno.

Po prečitani resoluciji, nadaljujajo redsednik z nadaljevanjem dnevnega reda; ima pa pri tem pomiselke, če ne bi bilo umestno nadljevati s programom, dokler misli navzoči vsi delegati. S tem misli one delegate, ki so se odstranili k raznim odsekom, da prešturirajo podane resolucije.

Br. Aleš je mnenja, da se jih pokliče k dnevnemu redu.

Br. Ermenec stavi predlog, da se jih pusti pri delu ter da ostala konvencija preide k dnevnemu redu.

Br. Černe se strinja s predlogom in nasvetuje, da naj slede poročila delegatov, kateri naj bi poročali stanje posameznih krajevnih organizacij.

Br. Zorman podpira br. Ermenecov predlog s br. Černetovcem dodatkom.

Prosvetna politika

(Poročilo poslanca dr. Pestotnika na zboru zaupnikov JDS.)

Izvor in gonilna sila vsemu napredku v državi je prosvetljenost med ljudstvom. S prosvetljenostjo stoji v najvišji zvezi vzgoja za moralno, socialno in demokratično naziranje. To naziranje mora priti potom zakonodajnega zbora v državne zakone in na vse upravne organe.

V prosveti je ključ za napredek in jamstvo, da se bodo vsi javni posli v državi opravljali po načelih demokratizma in zdrave moralnosti.

Iz teh razlogov je prosveta važno javno vprašanje in se mora ž njim pečati vsaka resna politična stranka.

Izpremembe na polju našega slovenskega šolstva po preobratu so poznate iz časopisja in strokovnih šolskih listov. O tem vam nočem govoriti in se omejujem samo na ugotovitev, da so naši šolski krogi, pa tudi izvenšolski — pokazali po preobratu osvojenega duha in plodno misel, polno inicijative in ustvarjalno silo.

Vsi novi načrti izhajajo iz stališča nove orientiranosti v nacionalni državi in iz novih vidikov našega narodno gospodarskega položaja. Od tod načrti in predlogi za snovanje novih mesečnih in trgovskih šol, univerze itd.

Načrti in teoretske razprave dobivajo jasno lice in so tik pred ureditvijo.

Tudi naša stranka ima lep prosvetni program. Njeni pristavši, stranka kot taka in njeni poslanci so porabili vsako priliko, da povzdignejo našo prosvetljenost. Vsled raznolikosti v posameznih pokrajinah naše mlade kraljevine je ostalo šolstvo decentralizirano in pokrajinska poverljivost za prosveto so se prve mesece počela pretežno z najbolj perečimi personalnimi vprašanji in so skušala popraviti krivice, ki jih je prinesla šolskemu stanu vojna in prejšnji avstrijski režim.

Iz splošnih državnih vidikov pa

mora gledati na prosvetna vprašanja ministrstvo za prosveto. To mora imeti jasen načrt za državno prosvetno politiko. O tej mi dovolite nekaj informativnih besedi.

Minister za prosveto je sklical sredi februarja anketo, sestavljeno iz strokovnih zastopnikov iz stare Srbije in iz vseh novih pokrajin, ki je bila na delu do danes. Namen ankete je bil, da prouči stanje ljudskega, srednjega šolstva in strokovnih šol, šolske zakone, stanje izobrazbe, plače, najti skupna načela glede obveznosti šolskega pouka, zjednačenje šolskih tipov, ki najbolje odgovarjajo modernim prosvetnim potrebam in splošnim ekonomskim interesom v naši bodočnosti.

K tej ententi bodo imele priliko povedati svoje mnenje pokrajinske šolske oblasti in posamezniki, predno se iz vsega tega izčrpi zakonski predlog za državno predstavništvo.

Velike prosvetne razlike v posameznih pokrajinah.

V Srbiji je bila 4letna šolska obveznost, v Hrvatski 5letna, v Bosni 4letna, v Dalmaciji in v Vojvodini 6letna. V mnogo pokrajinah sploh ne moremo govoriti o ljudskih šolah, na pr. Črna Gora, Makedonija, v Bosni med mohamedanci, kjer je vera največja ovira za šolsko naobrazbo. Muslimani imajo svoje "mekbe" za deca do 19 let. Tu se učijo na pamet edino svoje sveto pismo Koran. Druga stopnja so tkzv. "medrese". To so osnovne šole za mladino od 10. do 14. let. V Carigradu imajo tudi "dadijo", t. j. gimnazijo in univerzo.

Deklica se mora po verskih predpisih z 12. letom zakriti in izostane iz šole. Zato je naravno, da je bilo v Bosni 94 odst. moških in 98 odst. ženskih nepismenih.

Enketa stoji na stališču šolne ljudskošolske obveznosti. Olajšave so dovoljene samo tam, kjer so za to dejanski razlogi, na pr. pomanjkanje učiteljev, šol itd.

Ljudske šole so različne po svojem ustroju, ker so bile ponekod občinske, drugod deželne, državne, konfesionalne z različnimi učnimi načrti. V Vojvodini so bile madžarske državne, srbske so bile ali občinske ali pa konfesionalne.

Na ljudskih šolah v Srbiji sme poučevati verouk edino učitelj, ne svečenik. Enaka ali še večja neenakost je na učiteljskih pripravnicah: na teh so pri nas poučevali srednješolski učitelji in učiteljstvo z izpiti za meščanske šole. Na Hrvatskem so bile pripravnice skoro isto kot spodnje gimnazije z enakimi učnimi knjigami brez metodnične in pedagoške specializacije.

V Srbiji niso poznali zakonite učne snovi za učiteljska, ampak je je poljubno določal učiteljski zbor.

Mnenje ankete je, da je treba vse šolstvo poddržati in dvigniti ter zjednačiti izobrazbo ljudskošolskega učiteljstva in zblizati učna načrta, zakone in razmerje na pram šolskim oblastem. Za to učiteljstvo zahteva poleg strokovnega znanja pedagoško naobrazbo, zato zahteva enketa za učiteljska izobrazbo srednješolskega učitelja, oziroma za dopolnitev učiteljstva z izpiti za meščanske šole, spopolnjeno z dveletnimi visokoškolskimi pedagoškimi tečaji.

Strokovnega šolstva (trgovskih, obrtnih, industrijskih in meščanskih) je v novi državi prav malo.

Gospodarske potrebe do sedaj pri naših poljedelskih razmerah ni bilo, ki bi nas bila silila k snovanju strokovnih šol, ki bi odgovarjale posebnim gospodarskim potrebam določne okolice.

Praktični življenjski potrebi naj bi služile meščanske šole, obenem pa bi omogočile vstop v višje srednješolske razrede. Usposobljenost za te šole dobi ljudskošolski učitelj po dokončanju posebnih dveletnih tečajev. Autodiktatorstvo se odpravi.

Regulacije učiteljskih plač se smatra za najvažnejši predpogoj, če hoče država, da se zmogne osebe posvete učiteljskemu stanu. — To je doseženo z novim ljudskošolskim zakonom.

IZJAVA.

Gowanda, N. Y.

Tem potom izjavljam, da to, kar sem govoril čez neko osebo, ni res. — J. O.

Cosulich Line

Direktna pot na Grsko in v Trst

Nitri in veliki parnik "Belvedere" odpluje

3. dec. ob 1. popoldne

a pomola 7. ob vznožju 41. ulice South Brooklyn.

V PATRAS ALI TRST

3. raz. \$130 vstevši vojni davek

2. raz. \$185 vstevši vojni davek

1. raz. \$235 vstevši vojni davek

PHELPS BROTHERS & CO.

Glavni zastopniki

17 BATTERY PLACE, NEW YORK

Pismo iz Sibirije

Alzama, 28. sept. 1919.

Visokopostovani

g. Frank Sakser,

New York, N. Y.

Prosim Vas, da bi bili tako prijazni objaviti v Vašem časopisu, kje se nahajajo moj brat JAKOB LEGAN in dve sestri LUCIJA KUŠAR in FRANČISKA LOV.

RIN. Vsi so še leta 1915 živeli v Clevelandu, Ohio, točnejšega naslova pa ne vem. Isče jih njihov brat. Vsi smo doma iz Graderca pri Žužemberku na Dolenjskem.

Prosim jih, da se mi takoj oglasi na spodaj navedeni naslov.

Pozdravljam tudi vse ostale rojake Slovence po Ameriki, posebno tiste, ki me poznajo, ter jih prosim, da mi kaj pišejo.

S spoštovanjem in slovenskim pozdravom

Ivan Legan, zastavnik.

Očred 1. Jugoslovanskega polka Čehoslovačija poljnaja pošta, Sibiria. Stančija Alzama.

POZOR, ROJAKI!

Proda se 60 akrov obstoječa farma na Willardu, Wis. 40 akrov iziščeno in 20 akrov gozd in pašnik za živino, kakor tudi za domačo porabo; tudi je 15 glav goveje živine, 3 konji in 10 prašičev. Ako katerega rojakov veselijo dobra farma na Willardu, naj se oglasi pisмено ali pa naj pride pogledat. Pozorji primerno lahki polovico v gotovini, drugo pa na 6% na leto. Proda se zaradi selitve na drugo farmo v bližini. — Steve Plautz, Willard, Clark Co., Wis. (17-19-11)

HARMONIKE

bodil Ekrinokoli vrste izdelujem b popravilam po najnižjih cenah, a delo redno in natančno. V popravu ne menjajo vsakod popljo, ker sem se na 16 let tukaj v tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravu vam nem karneke kakor vas druge harmonike. Stare kupim ali sprejemam v se same.

JOHN WENZEL,

1017 E. 62 St., Cleveland, Ohio

POZOR! POZOR!

Izšel je nov obširni cenik

DOMAČIH ZELIŠONIH ZDRAVIL

(priporočeni po Supniku Kneippu.)

Poleg vsakega zdravila je na kratko razloženo, za kaj in pri kateri bolezni se rabi.

Ta cenik bo vodnik k vašemu zdravju. Pisate ponj še danes. Pošljem ga brez plačila.

MATH. PEZDIE,

Box 772, City Hall Sta. NEW YORK, N. Y.

Save and Succeed

BUY W. S. S.

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem ob zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesti na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jaz ozdravim zopetupljeno kri, mazulje in tise po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, oslabelost, bolezni v mehurju, ledcah, jetrah in želodcu, rmenico, revmatizem, katar, zlato žilo, naduha itd.

Uradne ure so: V ponedeljek, srediha in petkih od 9. ure zjutraj do 5. popoldne.

U v torek, četrtek in soboto od 9. ure zjutraj do 5. popoldne. V zvečer, ob nedeljah pa do 2. ure popoldne.

PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDITE OSEBNO. NE POZARITE IME IN NASLOV.

Dr. LORENZ 644 Penn Ave. PITTSBURGH, PA.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmače, da vas razumajo. Jaz znam hrvatsko še iz starega kraja, zato vas lažje zdravim, ker vse razumem.

Iščem svojega svaka JAKOBA MOHAR, doma iz Police, pošta Višnja gora, Dolenjsko. Pred 6 leti je bil v Pueblo, Colo., in sedaj ne vem kje je. Nadalje iščem IVANA LUKAČA, ki je bil pred 8. leti v Parson Glory, Pa. Moj mož plača zanj pri društvu, zato želim, da se mi oglasi. Če pa kdo izmed rojakov ve za kojega izmed gori omenjenih, naj mi javi. — Mrs. Mary Pappesh, sedaj drugič omožena Balon, Box 29, Fringality, Pa. (17-19-11)

Rad bi izvedel za mojega prijatelja BLAŽA HACE. Pred 4. leti je bil v Clevelandu, O., na St. Clair St. Prosim cenjene rojake v Clevelandu, če kdo ve za njegoga, naj mi pošlje njegov naslov, ali pa naj se mi sam javi. — Peter Slabe, Box 161, Wausaukee, Wis. (17-22-11)

Rad bi izvedel za JOHNA KRAJCA, podomače Jernejčkov iz Srednje vasi pri Loškem Potoku. Jaz podpisani sem prejel pismo od njegove žene v starem kraju, ki že 4 leta ni nič slišala o njem, a zdaj je nekdo prišel domov in povedal, da se nahaja nekje v bolnici. Prosim cenjene rojake, če kdo kaj ve, da mi naznani, za kar sem pripravljen poravnati vse stroške. — John Spek, Box 7, Absher, Mont.

SLUŽBO ŽELI DOBITI

Slovenka z dvema otrokoma, eden 1 leta in drugi pa 8 mesecev star. Spodobna sem za vsako žensko delo in tudi v šivanju se razumem ter znam tudi nekoliko angleško. Želim zaslužiti otrokoma za življenje. Več se izve pri upravnistvu tega lista pod šifro: N. W. (14-17-11)

ŽENITNA PONUDBA.

Vdovec, star 40 let, s tremi fanti od 9 do 16 let, dober zaslužek in prijetna postava, se želi seznaniti z dekletom ali vdovo od 35 do 45 let. Mora biti katoliška in imeti nekaj premoženja. I resne ponudbe pošljite s sliko na: John Wuchte, Box 128, Glenwood, Ga. (14-17-11)

Rad bi izvedel za naslov ANTONA POČKAJ, podomače Fajglan iz Bere, ter za FRANKA BENČIČ, podomače Jernikov iz Dolenjske Zemuna, oha pri Ilirski Bistrici. Prosim cenjene rojake, ako kateri ve za nju naslov, naj mi ga naznani ali naj se pa sama oglasi. — Frank Bradelj, R. F. D. 3, Coopers-town, N. Y. (14-17-11)